

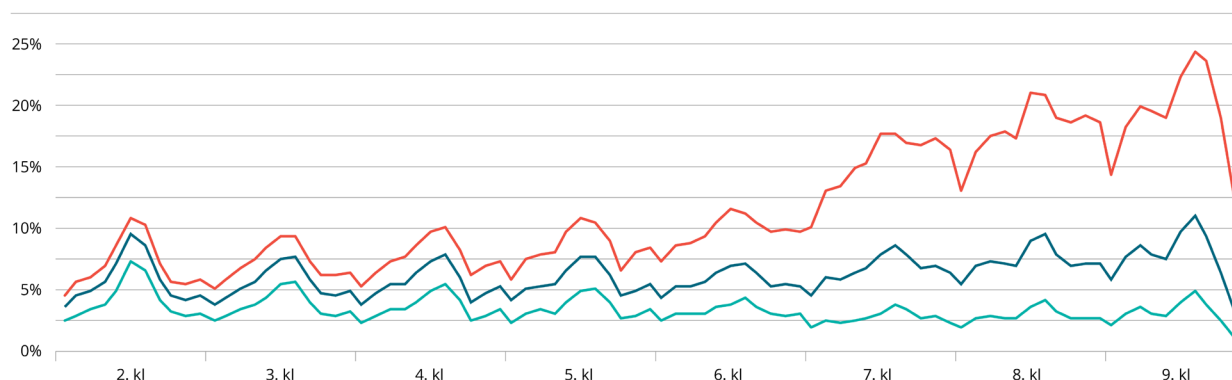
Læs og reflekter: Helhedsorienteret fraværsindsats

En helhedsorienteret fraværsindsats tager udgangspunkt i, at fravær udvikler sig over tid, og at det opstår i en kontekst. Man er derfor nødt til at interessere sig for det fællesskab, eleven er en del af, og de rammer, der er omkring klassen. I denne tekst kan du læse om den viden, der ligger til grund for en helhedsorienteret fraværsindsats.

Fravær udvikler sig over tid

VIVE¹ har undersøgt det samlede registrerede fravær hos en gruppe elever hen over et helt skoleliv. Undersøgelsen viser, at når man kigger på det samlede fravær, er der mest fravær i udskolingen, og at det store spring typisk sker i sjette klasse. Derudover viser undersøgelsen, at de børn der har lidt mere fravær end de andre i indskolingen, ofte har meget mere fravær i udskolingen. Det er altså en god idé at være ekstra opmærksom på de elever, der allerede i indskolingen har lidt mere fravær end de andre.

- Højt niveau af fravær, >10 % fravær i udskolingen. I alt 33 % af eleverne
- Moderat niveau af fravær, 5-10 % fravær i udskolingen. I alt 26 % af eleverne
- Lavt niveau af fravær, <5 % fravær i udskolingen. I alt 42 % af eleverne

Se på det samlede fravær

Disse mønstre træder frem, når man kigger på det samlede fravær og ikke kun det ulovlige. Derfor er det vigtigt, at man som skole altid kigger på alt fravær samlet, for at se hvor man skal gribe ind med forebyggende eller håndterende indsatser. Det er det samlede fravær, som skal give anledning til bekymring og handling.

¹ VIVE (2020): [Panelanalyse af bekymrende skolefravær](#)

HELHEDSORIENTERET FRAVÆRSINDSATS

Sæt tidligt ind

Undersøgelsen viser også, at det er vigtigt at gribe tidligt ind og forebygge allerede i indskolingen. Det handler både om at bygge stærke fællesskaber, hvor børnene har et tilhørsforhold, der kan hjælpe dem, hvis der sker noget i livet, der er svært, og det handler om at gribe ind, så snart et barn viser tegn på ikke at ville i skole eller har begyndende fravær.

Vær opmærksom på overgange og skift

For mange elever bruges fraværet som en løsning, når det er svært at være i skolen, og det kan være meget konkrete faktorer, der udløser det. Det kan være de sårbare overgange, som fx tiden efter en ferie, når klassen får ny lærer eller ved skiftet fra en afdeling i skolen til en anden. Det kan være alle de gange på en uge eller et skoleår, hvor fællesskabet er skrøbeligt, fordi nye sociale positioner skal forhandles, eller nye rutiner og krav skal læres.

Se efter mønstre i fravær

Kigger man efter mønstre i fraværet i en klasse, i en afdeling eller på tværs af skolen, vil man måske opdage bestemte tidspunkter eller situationer, hvor flere elevers fravær er synligt. Dermed kan man gå på opdagelse i, hvad der er på spil på disse tidspunkter, både for fællesskabet og for den enkelte elev, og finde relevante pædagogiske strategier, der kan understøtte elevernes tilstedeværelse og deltagelse, før fraværet udvikler sig yderligere.

Organiseringen af dette arbejde skal være klar og tydelig, for at der ikke sker u hensigtsmæssige ventetider for børn, der har det svært, og hvor ingen handler. En undersøgelse fra Børns Vilkår², viser, at mange lærere oplever, at organiseringen omkring fraværssarbejdet er klar, men samtidig efterlyser mange en mere klar retning for arbejdet.

Hvem er tovholder?

Forældre til børn med skolefravær fortæller, at de ofte selv bliver tovholdere for de mange forskellige personer, der er involveret i en elevs fraværssag, og at dette kan være svært. Børns Vilkår anbefaler derfor, at man på skolen med jævne mellemrum gennemgår organiseringen af den måde, fravær håndteres på for at sikre, at praksis er tydelig for alle og jævnlige kvalificeres af de erfaringer, man får som skole.

Forældre og børn fortæller, at der ofte bliver brugt individorienterede tiltag, der har til formål at hjælpe det enkelte barn med behandlende eller kompenserende indsatser. Forskningen og praksis peger dog på, at fællesskabet i klassen og på skolen altid har en rolle at spille både for fraværet og i arbejdet med at skabe bæredygtige løsninger. Det er derfor helt essentielt, at man på en skole altid er villig til at se på egen praksis og finde nye veje i at styrke fællesskabet blandt eleverne.

Principper**Børns Vilkår har lavet følgende principper for en helhedsorienteret fraværssindsats:**

- Skolen har fokus på at registrere alt fravær korrekt, både sygdom, lovligt og ulovligt fravær og kigger på det samlede fravær i vurderingen af, om fravær er bekymrende.
- Skolen har et system for at opfange mønstre i fravær (bestemte elever, klasser eller årgange, tidspunkter, fag etc.) og sørger for, at data kommer videre til både ledelsen og de medarbejdere, der skal handle i sagen.
- Der er en tydelig organisering af håndteringen af fravær, hvor ledelse og ressourcepersoner understøtter arbejdet med en tydelig tovholder i konkrete sager med elever og klasser.
- Fravær håndteres med et helhedsorienteret fraværssyn og inkluderer derfor altid indsatser i de fællesskaber, eleven indgår i.

² Analyse & tal på vegne af Børns Vilkår og Egmont Fonden (2021): [Håndtering af bekymrende fravær i folkeskolen](#)

Refleksionsspørgsmål

- Hvad er det mest betydningsfulde for dig, når du læser teksten?
- Hvordan passer budskabet i teksten med den praksis, I har på skolen?
- Hvad ville I anbefale, at der arbejdes videre på i jeres professionelle fællesskab?